

Provincie Zeeland

Provinciale Staten

Notulen van 26 mei 2014

(vastgesteld tijdens de vergadering van Provinciale Staten van Zeeland op
6 juni 2014)

1. Opening en berichten van verhindering.....	1
2. Mededelingen.....	1
3. Vaststellen agenda.....	1
4. Benoeming en beëdiging nieuw statenlid.....	1
5. Ingekomen stukken.....	2
6. Brief van de Regionale Omgevingsdienst RUD Zeeland, van 25 maart 2014, met conceptbegroting- 2015 RUD Zeeland .....(14004589)	2
7. Ingekomen stukken GS en cvdK.....	2
8. Brief van GS van 22 april 2014 met zienswijze op conceptbegroting-2015 RUD Zeeland ....(14006483)	2
9. Voorstellen.....	2
10. Statenvoorstel Tweede bestuurlijke consultatie van de concept-Voorkeursstrategie voor de Zuidwestelijke Delta ..... (UITV-152)	2
11. Vragensessie.....	19
12. Moties niet behorend bij een agendapunt.....	20
13. Resumptie van de besluiten; statengriffier gemachtigd.....	20
14. Sluiting.....	20

**Vierendertigste vergadering
van de
Provinciale Staten van Zeeland**

(zittingsperiode 2011-2015)

maandag, 26 mei 2014

Voorzitter: de heer drs. J.M.M. Polman,
commissaris van de Koning in Zeeland.

Aanwezig zijn de leden mr. T.H. Aalfs, F. Babijn (CDA), F. Babijn (PvZ), C.W. Bierens, ing. J.J. van Burg, P.B. Colijn, P. van Dijk, A.I.G. Dorst, ing. B. Erbisim, mr. A. Evertz, ir. B.J. Feijtel, mr. H.J. van Geesbergen, dr. T. van Gent, drs. ing. R.M. Haaze, P.A. Hamelink, dr. A.M.M. van Haperen, ing. L. Harpe Msc, A. Hijgenaar, F. de Kaart, R.P.M. de Kort, A.J. van der Maas, W.P.H. Markusse, J.M. Meulenberg-op 't Hof, P.C.A. de Milliano-van den Hemel, ing. R. Muste, F. van Oorschoot, J.R. Oudeman, B.J.M. Pauwels, P.L. de Putter, J.C. Robesin, G.D. Roeland, drs. R. Ruissen, R. van Tilborg, G. van Unen en J. Werkman, te zamen 35 leden, alsmede de heer drs. P. Joosse, griffier der Staten.

Verder zijn aanwezig mevrouw C.M.M. Schönknecht-Vermeulen en de heren C. van Beveren, G.R.J. van Heukelom en drs. B.J. de Reu, leden van Gedeputeerde Staten.

1. Opening en berichten van verhindering

Opening: 19.00 uur.

De **voorzitter**. Dames en heren, leden van Provinciale en Gedeputeerde Staten, medewerkers van de griffie en de ambtelijke organisatie, vertegenwoordigers van de media, hartelijk welkom bij deze vergadering van Provinciale Staten van Zeeland. Een bijzonder woord van welkom richt ik aan het adres van de familie van Frank van Oorschoot die vanavond als lid van onze Staten zal worden geïnstalleerd. Het is wel heel bijzonder dat wij daarbij de jongste getuige ooit in ons midden hebben, namelijk zijn dochtertje Aimée, negen maanden oud.

Bericht van verhindering is ontvangen van de leden Beekman, Van Dijen, De Paepe en Thomaes.

Wij hebben thans een ingelaste statenvergadering, zulks met het oog op de besluitvorming met betrekking tot de Zuidwestelijke Delta. Op 4 juni vindt in verband daarmee een belangrijke vergadering plaats. Om nog voor dat moment aan het college kaders mee te geven, is besloten om deze extra statenvergadering in te lassen.

2. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen

3. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld.

4. Benoeming en beëdiging nieuw statenlid

De **voorzitter**. De aanleiding voor deze beëdiging is bijzonder triest. Ik doel op het overlijden van Eric Hageman. De PvdA-fractie neemt een nieuw lid in haar midden op, namelijk Frank van Oorschoot uit Terneuzen. Voor het onderzoek van zijn geloofsbrieven stel ik voor om een commissie in te stellen, bestaande uit de leden Van Unen (voorzitter), Colijn en De Putter. Mij blijkt dat de Staten hiermee kunnen instemmen en dat de genoemde leden bereid zijn om deel uit te maken van de commissie van onderzoek.

De vergadering wordt voor enkele minuten geschorst.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. De commissie van onderzoek heeft de geloofsbrieven van de heer F. van Oorschoot onderzocht en in orde bevonden. Zij adviseert derhalve de Staten om de heer Van Oorschoot toe te laten als lid van Provinciale Staten van Zeeland.

De **voorzitter**. Mij blijkt dat de Staten zich met dit advies kunnen verenigen. Ik nodig de heer Van Oorschoot uit om naar voren te komen en ik verzoek de aanwezigen om te gaan staan.

Vervolgens legt de heer Van Oorschoot de bij de Provincie vereiste verklaring en belofte af.

De **voorzitter**. Mijnheer Van Oorschot, van harte gefeliciteerd. Namens ons allen wens ik u veel succes en ook plezier toe bij uw werk als statenlid, en om dit te ondersteunen, overhandig ik u het speldje dat de leden van de Staten dragen. Dat betekent dat u nu ook formeel ambassadeur van de provincie Zeeland bent. Ook overhandig ik u de provinciale stropdas. Ik constateer dat u niet elke dag zo'n das draagt, maar laat dit een uitnodiging zijn om daarvoor de juiste momenten te kiezen. Nogmaals: van harte gefeliciteerd!

De vergadering wordt voor enkele minuten geschorst.

5. **Ingekomen stukken.**

6. **Brief van de Regionale Omgevingsdienst RUD Zeeland, van 25 maart 2014, met conceptbegroting-2015 RUD Zeeland (14004589)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te betrekken bij de behandeling van de brief van GS van 22 april 2014 met zienswijze op conceptbegroting-2015 RUD Zeeland.

7. **Ingekomen stukken GS en cvdK**

8. **Brief van GS van 22 april 2014 met zienswijze op conceptbegroting-2015 RUD Zeeland (14006483)**

De **voorzitter**. Ik heb begrepen dat de commissie-REW geen aanleiding heeft gevonden om een zienswijze in te dienen.

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, in te stemmen met het voorstel van GS om geen zienswijze in te dienen.

9. **Voorstellen**

10. **Statenvoorstel Tweede bestuurlijke consultatie van de concept-Voorkeursstrategie voor de Zuidwestelijke Delta (UITV-152)**

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. Het is een eer om het spits te mogen afbijten bij de behandeling van dit voor Zeeland zo belangrijke onderwerp. Met het aanvaarden van dit voorstel stellen de Staten hun reactie, voorkeursstrategie, vast voor de komende jaren. Het is een beslissing die tot ver in de toekomst gevolgen zal hebben, dat wil zeggen: wanneer al datgene wat nu in dit voorstel staat, wordt uitgevoerd. Wat in het kader van de Deltawerken is aangelegd, wordt voor een deel gecompenseerd, ongedaan gemaakt, verbeterd, hoe men het ook wil noemen. Gevolgen die men in het verleden niet kon voorzien, kennen wij nu wél en leiden tot herstel en aanpassingen. Daarnaast is duidelijk dat het klimaat verandert en dat maatregelen moeten worden genomen om Zeeland toekomstbestendig, klimaatbestendig, te maken. Daarvoor is dit traject voor de Zuidwestelijke Delta in gang gezet.

Voorzitter. Mijn fractie is blij dat ook de Staten in dit geheel een duidelijke rol spelen. In het voortraject was niet helemaal helder hoe de volksvertegenwoordiging haar rol zou kunnen spelen. Vervolgens zijn daarover de nodige discussies gevoerd, en nu staan wij hier. Waarvoor dank, want het is de gedeputeerde geweest die zich ervoor heeft ingespannen om deze tussenstap mogelijk te maken.

Een aantal zaken heeft de provincie in een brief weergegeven. Ze zijn al in de commissie behandeld, waarbij wij hebben aangegeven dat wij met de meeste zaken op grote lijnen kunnen instemmen. Veel details zijn nog niet beschikbaar en dat is nu ook niet nodig. Er komen immers nog vele jaren om alles uit te werken. Mijn fractie geeft een aantal zaken mee maar vermeldt ze nu niet allemaal. Ook andere sprekers zullen ongetwijfeld eigen accenten naar voren brengen.

Voorzitter. Het Deltaprogramma wordt over enkele maanden vastgesteld, hetgeen zeer belangrijk is in verband met veiligheid, economie en ecologie. Wij zijn blij dat de provincie Zeeland op heel veel punten de nadruk legt. Ik denk hierbij aan Oosterschelde, zandhonger, ecologie, waterveiligheid en zoetwatervoorziening voor de landbouw die te maken krijgt met gevolgen van te nemen beslissingen. De bedrijfsvoering zal niet op de huidige manier kunnen worden voortgezet waar het gaat om de aanvoer van water. In de commissie hebben vrijwel alle fracties erop aangedrongen dat eerst deze zoetwatervoorziening geregeld moet zijn, en dat daarna pas de rest aan de orde kan komen. Ik constateer dat daarin met dit voorstel wordt voorzien.

Er is een regionaal bod gedaan om de zoetwatervoorziening in de toekomst te regelen. Wij stellen in dat verband enkele vragen. Juist omdat het hierbij om zeer belangrijke investeringen gaat, zijn volgens ons bepaalde zaken nodig. Wij constateren dat in het voorliggende voorstel het tijdspad voor het doen van uitgaven nog vrij ruim is. Wij geven het college mee dat wat dit betreft op korte termijn helderheid dient te worden geboden, zodat wij weten wanneer welk geld wordt ingezet. Dit is noodzakelijk, ook om ons eigen budget niet elk jaar te laten groeien. Ik heb begrepen dat de hier bedoelde bedragen geïndexeerd moeten worden. Welnu, als dit over een periode van 15 jaar wordt gedaan, gaat het om gigantische bedragen. Ons inziens moet in het komende jaar de te volgen strategie --wanneer wordt er voor wat geïnvesteerd?-- worden vastgelegd.

Voorzitter. Een andere belangrijke zaak, die wellicht voorop moet worden gezet, is het feit dat wij 27 miljoen gaan uitgeven om zoetwater beschikbaar te hebben en te houden voor de mensen die met dat water hun brood verdienen. Het is ons inziens buitengewoon belangrijk dat die investering effectief zal blijken te zijn. Op dit moment reserveren wij geld, maar wij weten niet precies wat wij daarvoor zullen krijgen. Op zich begrijpen wij dat wel; wij gaan niet over de uitvoering en behoeven ons niet bezig te houden met elk detail. Echter, wij willen wel graag vastleggen --het is ook in de commissie aangegeven en door GS in een brief verwoord-- dat zoetwater voor de landbouw beschikbaar en betaalbaar moet blijven, op het niveau van nu, of nog beter. Ik constateer dat dit nu niet in het voorstel is opgenomen. Wij achten het van groot belang dat dit goed wordt vastgelegd. Wij weten allemaal dat dit is besproken, ook in de commissie, maar dit voorstel betreft een periode van twintig jaar en ook komende statenleden dienen dit te weten. Het is om die reden dat wij een en ander in het dictum willen vastleggen. Daartoe hebben wij een amendement geformuleerd.

In de toelichting op dit amendement wordt gesteld dat in verband met investeringen overleg dient plaats te vinden met huidige en eventuele nieuwe gebruikers. Voorzitter, wij gaan hier niet het college dicteren hoe het zijn werk moet doen. Wij laten het volledig aan GS over hoe een en ander wordt geregeld, en dat zal niet nu gebeuren, maar in de toekomst. Echter, als je niet overlegt en niet weet wat gebruikers willen en nodig hebben, is het ons inziens onmogelijk om 27 miljoen doeltreffend te investeren. Wij kennen voorbeelden --ik verwijs naar onze zuiderburen-- van geweldige constructies waar niemand gebruik van maakt. Een dergelijke gang van zaken zou neerkomen op weggegooid geld. Wij kunnen de details nu nog niet weten, maar laten wij alsjeblieft vaststellen dat wij de

zoetwatervoorziening beschikbaar en betaalbaar willen houden, ongeveer op het huidige niveau.

Voorzitter. Voorts achten wij het van belang dat het college nagaat hoe er na de Deltabeslissing wordt gecommuniceerd, ook in de richting van de Staten. Hoe worden wij er verder bij betrokken? Wat zijn de vervolgstappen? Het tot nu toe gevolgde traject was ons inziens aanvankelijk wazig maar werd de laatste maanden steeds scherper. Het leek wel alsof wij steeds harder gingen lopen; de ene beslissing volgde op de andere. Nog even, en wij hebben van alles besloten en vervolgens hebben wij nog tientallen jaren te gaan. Graag zouden wij van het college in de tweede helft van dit jaar, wanneer de beslissingen zijn genomen, een verdere uitwerking zien. Met welke stappen gaat men verder?

Misschien wel het allerbelangrijkst is de vraag: hoe leg je het de burgers uit? Voorzitter. Wij nemen beslissingen en heel veel mensen gaan de gevolgen daarvan ondervinden, zij het nog niet nu. Er is nu nog niets te zien, maar over vijftien jaar zullen mensen zich afvragen waarom ooit tot een en ander werd besloten. Wat waren de redenen? Welnu, dat moet dan op dat moment helder zijn.

De **voorzitter**. Door het lid Van Burg is het volgende amendement ingediend:

In het dictum toevoegen als punt 2A:

dat bij de uitwerking van de zoetwatervoorziening naar Tholen en St. Philipsland het uitgangspunt is dat de beschikbaarheid en betaalbaarheid voor de gebruikers vergelijkbaar is met de huidige situatie.

Dit amendement krijgt nr. 1.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. Vanavond bespreken wij de toekomst van de Zuidwestelijke Delta. Het is een belangrijk onderwerp dat in de afgelopen jaren al herhaaldelijk in deze zaal onderwerp van gesprek is geweest. Veel van die discussies krijgen nu hopelijk een afronding, na deze bestuurlijke consultatie. Het is dan ook terecht dat voor deze gelegenheid een extra vergadering van Provinciale Staten is uitgeschreven.

Mijn fractie stemt van harte in met de keuze voor de voorgestelde strategische koers, waarbij veiligheid, economische vitaliteit en ecologische draagkracht samenkomen en verweven zijn. Deze koers sluit naar onze mening prima aan bij de ambities zoals wij die onlangs hebben verwoord in de Toekomstvisie Zeeland 2040.

De gemaakte keuzes hebben met name consequenties voor de Grevelingen en het Volkerak-Zoommeer. Nog maar enkele tientallen

jaren geleden zijn deze zeearmen afgedamd, en nu willen wij ze weer met de zee verbinden, of méér met de zee verbinden. Als je dat zo zegt, klinkt het misschien gek, maar dit opnieuw verbinden met de zee past heel goed in het kader van Zeeland-2040. Bij een Land in Zee horen immers zeearmen en zout water. Het weer zout maken van het Volkerak-Zoommeer en de daarbij behorende verbetering van de zoetwatervoorziening, moet dus in een breder perspectief worden gezien dan het wel of niet aanwezig zijn van blauwalgen of het aanwezig zijn van een slechte waterkwaliteit. De PvdA wil het Volkerak-Zoommeer verzilten omdat dit past in haar visie op de toekomst van Zeeland en omdat dit kansen biedt voor natuur, recreatie, visserij en, vanwege de betere zoetwatervoorziening, landbouw. Investeren in een zout Volkerak-Zoommeer betekent dus investeren in een gezond en vitaal Zeeland. Daarom geven wij graag onze steun aan de voorgestelde maatregelen en de daaraan verbonden financiële bijdrage.

Voorzitter. Op grond van eenzelfde bredere en toekomstgerichte visie maak ik voorts enkele opmerkingen over de sedimentproblematiek van de Oosterschelde. Het afkalven van schorren, slikken en platen in deze zeearm lijkt vooral een natuurprobleem, maar dat is schijn. Als er over een aantal jaren geen slikken en platen meer zijn, nemen de golfaanvallen op de dijken sterk toe en krijgen de dijken dus veel meer te verduren. Op langere termijn bezien is nog ernstiger het probleem dat de bodem van de Oosterschelde, anders dan die van de Voordelta en de Westerschelde, niet meegroeit met de zeespiegel. Met andere woorden: als er niets verandert, wordt de Oosterschelde op langere termijn steeds dieper, met alle risico's van dien. Om dit probleem te keren, moet er zand uit de Voordelta naar de Oosterschelde worden gebracht. In beleidsmatige zin betekent dit dat de Oosterschelde moet worden gerekend tot het zogenaamde zanddelende kuststelsel, waartoe de Westerschelde en de Voordelta nu wél behoren.

De Staten hebben het college daarom op 1 november 2013 in een motie de opdracht gegeven om deze problematiek te agenderen in de daarvoor geëigende landelijke en regionale kaders. In de commissie-REW is geconstateerd dat zandhonger en de wenselijkheid van zandsuppleties op diverse plaatsen voorkomen in het nu voorliggende voorstel en ook in de bijlagen. Echter, op een cruciale plek in de brief van GS aan de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta, bijlage 7, is naar ons oordeel een te terughoudende formulering gebruikt. Ook de gedeputeerde was dit van mening in de commissie-REW. Samen met de fracties van SGP, CU en SP is dit voor mijn fractie aanleiding om een amendement op de genoemde brief in te dienen, om geen misverstand te laten bestaan over de mening van de provincie Zeeland in dezen.

De **voorzitter**. Door de leden Van Haperen, Van Burg, Colijn en Van Tilborg is het volgende amendement ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 26 mei 2014, amenderen het dictum van het Statenvoorstel Tweede bestuurlijke consultatie van de concept-voorkeursstrategie voor de Zuidwestelijke Delta (UITV-152) door aan het eerste punt toe te voegen:

Deze instemming geldt niet voor de laatste zin in de brief, bijlage 7, van de eerste alinea op pagina 3. Voor deze zin treedt de volgende formulering in de plaats: De Provincie Zeeland is van mening dat alle Zeeuwse getijdewateren, dus ook de Oosterschelde, onderdeel moeten zijn van en moeten meegroeien met het zanddelend kuststelsel. Zij verzoekt de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta dit punt een onderdeel te laten zijn van de integrale voorkeursstrategie.

Dit amendement krijgt nr. 2.

Ik heb bijlage 7 er even bijgepakt en gekeken naar het gestelde op blz. 3. De vraag rijst voor welke zin de in het amendement genoemde zin in de plaats komt. Gaat het om de zin die begint met de woorden: "In dat licht is het jammer dat in de integrale"...enz? Mij blijkt dat dat het geval is. Ik vind het van belang dat dit voor iedereen helder is.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Kijken wij twee-, driehonderd jaar terug naar de Zuidwestelijke Delta, dan zien wij een delta die nog vrij toegankelijk is, die geeft en neemt. Het land vormt zich door de zee. Langzaam maar zeker hebben wij vervolgens ingepolderd, kusten bedijkt enz. De delta is daardoor stug en star geworden. Eigenlijk heeft de delta het nu stikbenauwd. Wij hebben het zelf gedaan, met de beste bedoelingen. Na de stormvloedramp hebben wij gezegd: het moet anders want zo'n ramp willen wij niet meer. Vervolgens zijn de Deltawerken aangelegd. Al die effecten van inpolderingen, Deltawerken enz. worden nu zichtbaar in het gegeven dat de Zuidwestelijke Delta problemen heeft die significant boven komen drijven. Diepere lagen in de Grevelingen zijn van tijd tot tijd zuurstofloos, de Oosterschelde heeft het bekende probleem van zandhonger, de Oosterscheldekering functioneert ten behoeve van de veiligheid uitstekend, maar voor de natuurlijkheid onvoldoende. Daarnaast heeft de Westerschelde --na de derde "verruiming", hetgeen staat voor verdieping-- het probleem van de vloedgolf die naar binnen komt. In feite is de Westerschelde te nauw.

Vanavond spreken wij over een eerste poging om de Zuidwestelijke Delta wat minder vorm en wat meer inhoud te geven. Zo vertaal ik het maar. Ik ben blij dat het college heeft ingestemd met het houden van deze statenvergadering. Immers, de Zuidwestelijke Delta is één van de hoofdfactoren waar onze Zeeuwse economie op drijft. Is het niet de visserij, dan is het wel de vaarweg naar een aantal havens. Is het niet de vaarweg, dan is het wel het toerisme dat optimaal gebruik kan maken van het prachtige deltagebied. Vanavond is het aan ons om na te gaan hoe wij onze instrumenten zo efficiënt mogelijk kunnen inzetten. De Staten doen dat graag en wij willen dit proces ook graag blijven volgen.

Voorzitter. Wat de Oosterschelde betreft vind ik het jammer dat het rapport-Veerman buiten beeld is gebleven. De eerste maatregel die de heer Veerman in zijn rapport "Samen werken met water" aanbeveelt, strookt naadloos met het bestrijden van de zandhonger. Omstreeks 2050, zo stelt Veerman, moet er naar de Oosterscheldekering worden gekeken. Kan men die optimaliseren of moet er worden gekozen voor iets anders? Het lijkt mij verstandig dat ook de stuurgroep in het kader van de voorkeursstrategie binnenkort ingaat op de vraag: wat moet er op termijn gebeuren met de Oosterscheldekering? Het lijkt nog ver weg, maar het is niettemin dichtbij. Immers, op een goede oplossing gerichte maatregelen hebben jaren van voorbereiding nodig.

Met betrekking tot de Westerschelde hebben wij te maken met het gegeven dat de Staten een motie hebben aangenomen, waarin wordt gesteld dat de derde verruiming de laatste is geweest. Dat is een essentiële factor. Als je morfologisch onderzoek gaat doen --en dat is de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta van plan-- moet je aangeven dat die vierde verruiming er niet komt. Het zou best eens zo kunnen zijn dat naar aanleiding van dat onderzoek blijkt dat er voor de Westerschelde nog pijnlijke beslissingen moeten worden genomen, waarbij hier en daar de verruiming enigszins worden teruggebracht. Dat sluit ik niet uit.

Voorzitter. Dat morfologisch onderzoek is onmisbaar, wil men de bodem van de Westerschelde goed leren kennen. Echter, voorkomen moet worden dat er sprake is van dezelfde vergissing als is gemaakt bij de voorbereiding van de derde verruiming: in eerste instantie, vanaf het begin, samenwerken met Vlaanderen. Ik ga ervan uit dat dat nu niet aan de orde is en dat wij als Nederland, als Zuidwestelijke Delta, zelfstandig onderzoek gaan doen naar de morfologie in de Westerschelde. Dat de resultaten daarvan vervolgens gedeeld worden met Vlaanderen, vind ik logisch.

Een en ander geldt ook voor het project Vlaamse Baaien, waaraan door Vlaanderen hard wordt gewerkt. Ik zou zeggen: Vlaanderen, ga zo

door. Echter, waar ik in het voorstel lees dat wij daar min of meer bij gaan aanhaken, vind ik dat niet verstandig. Mijs inziens moeten eerst de resultaten van het morfologisch onderzoek worden afgewacht. Vervolgens kan men zijn voordeel doen met ontwikkelingen die in Vlaanderen aan de gang zijn. Misschien kunnen wij die gebruiken, misschien niet.

Voorzitter. Ik maak mij zorgen over de mogelijkheid dat de Vlakte van de Raan wordt aangetast als gevolg van het verleggen van de vaargeul door het Oostgat. Ik vraag hiervoor aandacht in het kader van het morfologisch onderzoek. Ik dring erop aan dat deze vlakte, een groot natuurgebied, ongeschonden in stand blijft.

In verband met deze opmerkingen, voorzitter, heb ik een motie opgesteld. Aan al genoemde punten voeg ik nog de opmerking toe dat de financiële verplichtingen voor een aantal deelnemers alleen worden genoemd in bijlagen, behorend bij het voorstel. In de motie wordt hierover gesteld: "financiële verplichtingen van partijen vast te leggen in convenanten".

De **voorzitter**. Door het lid Harpe is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 26 mei 2014;

gelezen het voorstel van het college van Gedeputeerde Staten nr. UITV-152;

gehoord de beraadslaging in de commissie-REW d.d. 16 mei 2014;

spreken uit dat zij grote waarde hechten aan een blijvende betrokkenheid bij dit onderwerp en dat zij regelmatig over de voortgang geïnformeerd wensen te worden;

verzoeken het college om als mening van de Staten de volgende punten in te brengen in de stuurgroep:

Oosterschelde:

-ten aanzien van de Oosterschelde(kering) ook rekening te houden met de aanbevelingen uit het rapport-Veerman "Samen werken met water; bevindingen van de Deltacommissie-2008";

Westerschelde:

- uitgangspunt is de motie d.d. 15 juni 2007, waarbij een vierde verruiming van de Westerschelde door de Staten wordt uitgesloten;

- zelfstandig onderzoek te doen naar de morfologie in de Westerschelde en dit vervolgens te delen met Vlaanderen;

- kennis te nemen van het project Vlaamse Baaien en de ontwikkeling daarvan met aandacht te volgen;

algemeen:

- financiële verplichtingen van partijen vast te leggen in convenanten;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 3.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter, vanavond gaat het ergens over: ingrijpende voornemens met betrekking tot de Zeeuwse wateren. De zoutwaterdynamiek van de Grevelingen wordt aanmerkelijk verbeterd door in de Brouwersdam een getijdencentrale te plannen en in de Grevelingendam een open verbinding te realiseren. Wij zien dit als een prima voornemen, ook zonder bestaand budget. De mogelijkheid om de Grevelingen ook te gebruiken als waterberging bij extreme omstandigheden, ontbreekt vooralsnog.

De zandhonger in de Oosterschelde moet worden bestreden met een op dit moment beschikbaar budget van 1 miljoen. In de Westerschelde moet de getijdenwerking worden gedempt. Wij zien wat dat betreft geen bezwaar wanneer dit zonder verdere verdieping van de Westerschelde mogelijk is. Wat de lange termijn betreft is D66 echter van mening dat de aanleg van een kunstmatig eiland in de monding van de Westerschelde zeker zal bijdragen aan de gewenste getijdendemping.

Een zout Volkerak-Zoommeer is een ingrijpende maatregel die van grote invloed is op de zoetwateraanvoer ten behoeve van Tholen, St. Philipsland en de Reigersbergsche Polder. De provincie heeft inmiddels een budget van 1,5 miljoen beschikbaar gesteld voor De Roode Vaart. De kosten voor de Reigersbergsche Polder worden op fifty-fifty-basis gedragen door provincie en waterschap. Het waterschap draagt niet financieel bij voor Tholen en St. Philipsland, maar zal te zijner tijd de distributie verzorgen. Voorzitter, "distributie" is in dit verband toch een synoniem voor aan- en afvoer van oppervlaktewater? Welnu, aan- en afvoer van oppervlaktewater is een organieke taak van elk waterschap. Er is dus sprake van een heel opmerkelijke "deal". De provincie draagt 2 miljoen bij en het waterschap behoeft slechts de distributie te verzorgen, wat gewoon zijn taak is. Is dit boerenslimheid van het waterschap? Graag verkrijg ik een reactie van het college.

Voorts is nog een bescheiden bedrag gereserveerd voor een Proeftuin Zuidwestelijke Delta. Voorzitter, wat moeten wij ons hierbij voorstellen? In de commissie is dit punt niet aan de orde gekomen.

Duidelijk is dat, buiten de reeds genoemde bedragen, het thans niet mogelijk is om de verdere financiële gevolgen voor onze provincie te overzien. Wij troosten ons nu met de gedachte dat deze voornemens deel uitmaken van rijksbeleid en dat ze met rijksmiddelen zullen worden gefinancierd. Is dit naïef, voorzitter? Waarschijnlijk wel... Als de regering deze zomer het Deltaprogramma-2015 vaststelt, spreekt de fractie van D66 de hoop uit dat de geplande maatregelen zullen bijdragen aan een toekomstbestendige Zuidwestelijke Delta.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Ik vervang de heer Van Dijen, die elders verplichtingen heeft.

Wij staan aan de vooravond van de meest ingrijpende ontwikkeling in Zeeland sinds de bouw van de Deltawerken, en het contrast met de rumoerige jaren zeventig kon niet groter zijn. Terwijl de discussie over een open Oosterschelde toen zó hoog opliep dat de politieke partij PPR zelfs dreigde uit het kabinet-Den Uyl te stappen, verloopt de discussie hierover nu stil en vreedzaam. Er zijn geen massale protesten over het zout maken van het Volkerak-Zoommeer, geen leuzen, in de nacht aangebracht op bruggen in verband met de zoetwatervoorziening en, helaas, geen bijna-val van een kabinet over zandsuppletie op de Roggenplaat.

Voorzitter. Dat het erop lijkt dat deze ingrijpende plannen zonder veel commotie worden aangenomen, heeft ongetwijfeld te maken met het feit dat de Deltaraad al sinds 2003 bezig is met de Zuidwestelijke Delta. Er is ontzettend veel overleg geweest; bijna iedereen is erbij betrokken: bestuurders, belangenbehartigers, burgers en boeren. Het resultaat mag er dan ook wezen. Wij gaan aan de slag voor een goede ecologische delta, met een voldoende zoetwatervoorziening en herstel van natuur en waterkwaliteit.

De SP-fractie juicht dit toe, voorzitter, maar had graag gezien dat de Roggenplaat eerder dan 2018 zou worden aangevuld met zand, om het verlies van de afgelopen decennia ongedaan te maken. Echter, wij begrijpen dat dit het hoogst haalbare is, gelet op de fondsen voor natuurontwikkeling. Voorzitter, in hoeverre is het terecht om fondsen, bedoeld voor EHS en natuurontwikkeling, te gebruiken voor tijdelijke aanvulling van de Roggenplaat, die in de loop der jaren weer zal "afslanken"? Immers, het gaat hier om een oplossing voor de korte en middellange termijn, 20 tot 25 jaar. Voor de lange termijn is er nog geen structurele oplossing voorhanden waarmee het zandtekort in de Oosterschelde wordt aangepakt. Tegen die achtergrond zal de SP-fractie het amendement van de PvdA-fractie omarmen.

De heer **Pauwels** (CDA). Voorzitter. Voor ons ligt een uitgebreide rapportage betreffende de Voorkeursstrategie Zuidwestelijke Delta. Daarnaast

zijn er voorlichtings- en discussiebijeenkomsten geweest, waarbij ons heel veel informatie is verstrekt en verschillende strategieën en modellen zijn gepresenteerd.

De Nederlandse Delta is belangrijk, maar voor ons is de Toekomstvisie Zuidwestelijke Delta van het grootste belang, en wel op allerlei terreinen, zoet en zout water, landbouw, economie, ecologie, zandhonger en veiligheid, met name veiligheid voor mens en dier. Om maar meteen duidelijk te zijn: zonder andere plannen in het kader van de toekomstvisie tekort te willen doen, staat voor de CDA-fractie het veiligheidsaspect met stip voorop.

Waar wij vooral vraagtekens bij zetten, voorzitter, is het financiële aspect. Er zal dekking moeten worden gevonden voor alle projecten, voor de uitwerking en uitvoering van de verschillende plannen, nu en vooral ook in de toekomst. Die toekomst loopt ver door. De uitvoering van plannen vindt in een periode van 20 jaar plaats. De minister zal zeker, wat de veiligheid betreft, haar verantwoordelijkheid moeten nemen, ook in financiële zin. Op 11 juli zal --zoals het er nu naar uitziet-- hierover meer duidelijkheid komen, bij het rijksoverleg over het Deltaprogramma. Het kabinet stelt dan het Deltaprogramma 2015 en de Rijksstructuurvisie voor Grevelingen en Volkerak-Zoommeer vast. Dat besluit heeft een grote invloed op de toekomst van Zeeland.

Voorzitter. De CDA-fractie heeft hier nog geen goed gevoel over. Wij hebben begrepen dat de minister twijfels heeft en terugtrekkende bewegingen maakt, zeker waar het om de financiën gaat. Zij vraagt dringend om cofinanciers voor de verschillende projecten. Er wordt nu al, in het kader van het voorliggende voorstel, ingezet op een forse provinciale bijdrage, bijna 2,5 miljoen plus 1 miljoen voor het project-Roggenplaat. Daarnaast was er al een bijdrage voor De Roode Vaart van ruim 1,5 miljoen. Men gaat ervan uit dat de regio 27 miljoen gaat bijdragen aan compenserende zoetwatermaatregelen, zulks ten behoeve van een zout Volkerak-Zoommeer. Dat zijn grote bedragen, voorzitter. Mijn fractie wil duidelijk en met nadruk aangeven: eerst het zoete, en dan pas het zoute water.

Voorzitter. Wij krijgen steeds meer de indruk dat de financiële boodschap, zeker ook in de toekomst, mede en in het bijzonder bij de lagere overheden en het bedrijfsleven wordt gelegd. Of, zoals het tijdens een van de bijeenkomsten werd gezegd: wij zullen botje bij botje moeten leggen om de rijksoverheid over de streep te kunnen trekken. Provincie, waterschap, gemeenten, bedrijfsleven, daarop zal in de toekomst een beroep worden gedaan. Wat de provincie betreft gaat het niet alleen om ambtelijke bijstand maar ook om de kosten van de verschillende projecten. Wij maken ons daar grote zorgen over, zeker in deze tijden waarin iedereen al op de kleintjes moet letten.

Het college onderschrijft de voorstellen, ambities en beslissingen op het gebied van waterveiligheid, ruimtelijke adaptie, zand en zoet water. Ook de CDA-fractie ziet in het kader van de Voorkeursstrategie voor de Deltawateren goede kansen en mogelijkheden om de waterveiligheid, de waterkwaliteit en de zoetwatervoorziening te borgen, althans gedeeltelijk. Hoe is het gesteld met de borging van de zoetwatervoorziening voor Walcheren, Zuid-Beveland en Zeeuws-Vlaanderen? Zijn daar al plannen en budgetten voor? Moeten wij onze hoop vestigen op de uitslag met betrekking tot de proeftuin die hiervoor is opgestart door overheden en bedrijfsleven? Ik denk hierbij ook aan het verruimen van de buffercapaciteit. Zijn er wat dit betreft al resultaten bekend?

Voorzitter. In de rapportage wordt vooral ingegaan op de veiligheid rondom de Brabantse en Zuidhollandse Delta, met name de grote rivieren, maar ook zijn er nog vraagtekens in verband met de oeverbescherming van de Westerschelde. Bij Terneuzen en Borsele zijn er bij de oevers nog knelpunten op te lossen. Met de kennis van nu komen er wellicht nog méér veiligheidsaspecten aan de orde die in de toekomst aangepakt moeten worden. Ook de stortproblematiek in de Westerschelde vraagt om aandacht. Wij zien hier toch echt een taak voor Rijkswaterstaat. Tegen deze achtergrond zijn wij voorts benieuwd naar het project Vlaamse Baaien in de monding van de Westerschelde. Is hierover al documentatie beschikbaar? Wat houden deze plannen nu precies in?

Voorzitter. De controle en de uitvoering-herstel robuuste primaire waterkeringen vragen om extra inzet en middelen. De vraag is ook hier: zijn er concrete plannen en budgetten voor?

Wij mogen concluderen dat er met het oog op de toekomst grootse plannen gereed liggen voor uitvoering en dat deze plannen --samen met de gebiedsontwikkeling-nieuwe stijl, zoals wordt voorgesteld en ondersteund door gebiedscoöperaties-- een oplossing kunnen bieden voor de verschillende problemen die op ons afkomen, zowel wat veiligheid als wat waterkwaliteit betreft. Echter, wij moeten ook concluderen dat er nog veel vragen en open einden zijn waar het gaat om uitvoering en financiën. Wij vinden dat zo spoedig mogelijk duidelijk moet worden gemaakt wie hoeveel waarvoor betaalt.

Voorzitter. Goede en tijdige communicatie is bij al deze plannen zeer belangrijk.

Het Deltaprogramma vergt veel overleg en samenwerking tussen de verschillende overheden en het bedrijfsleven. De samenwerking tussen de drie provincies verloopt, voor zover wij het kunnen inschatten, goed. Dat is ook nodig om tot een goed aanbod en een goede strategie te komen, tegenover minister en kabinet.

Voorzitter. De CDA-fractie is het eens met het voorliggende voorstel. Wij hopen op 11 juli, bij de besluitvorming in Den Haag, op een beslissing die voor onze regio gunstig is en waarmee wij in de toekomst vooruit kunnen.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik heb mij eerder afgevraagd: heeft dit allemaal te maken met goed beleid of is hierover nagedacht? Ik denk nu dat het beleid is waarover goed is nagedacht. Wij zijn nu al jaren met de Zuidwestelijke Delta bezig en zelf ben ik al jarenlang lid van de provinciale werkgroep Zuidwestelijke Delta. Ik ben blij dat die groep aan dit geheel een aardige steen heeft bijgedragen. Wij hebben hier te maken met het toekomstbestendig maken van de Zuidwestelijke Delta, in heel brede zin, van veiligheid tot en met zoet en zout water, en de balans daartussen.

Vóór deze vergadering hoorde ik dat er voor de kleine fracties heel weinig spreektijd beschikbaar was. Ik heb daarom maar meteen de helft van mijn betoog in de prullenmand gegooid. Ik hoop dat ik nu het belangrijkste van datgene wat ik wilde zeggen, naar voren kan brengen. Mijn fractie erkent dat wij nu op dit terrein staan voor heel belangrijke besluitvorming. In feite wordt er vandaag een historische stap gezet. Dat realiseren wij ons goed en wij vinden de plannen goede plannen, maar...

Voorzitter. In de vergadering van de commissie-REW van 17 mei werd met name door de fracties van CDA, PvZ, PVV en SGP de vrees uitgesproken dat Zeeland mogelijk nog een nieuwe rekening gepresenteerd zal krijgen voor toekomstige maatregelen in de Zuidwestelijke Delta. Daarbij gaat het dan onder meer om de verdergaande transitie van zoet naar zout, waarvan de gedeputeerde altijd heeft gezegd: éérst het zoet, en dan pas het zout. Wij vinden het fantastisch dat het zo ook gebeurt. Wij hebben ons altijd verzet tegen het zout maken van de Zeeuwse randmeren, maar wij gaan er nu van uit dat het goed komt.

Wij hebben het hierbij over de transitie van zoet naar zout van het Volkerak-Zoommeer. Wij dienen ons te realiseren dat het daarbij ook gaat om de nodige aanpassingen en om onderhoud. Immers, ook de Beneden-Schelde bij Bergen op Zoom gaat nog een rol spelen. Wij hebben hierover uitleg gekregen tijdens de laatste bijeenkomst van de werkgroep. Daarnaast betreft het het bestrijden van de zandhonger, het creëren van voldoende waterberging en de instandhouding van de primaire waterkeringen, onder meer in samenhang met nog te corrigeren normeringen en mogelijke extra investeringen met betrekking tot de Westerschelde. Wat de veiligheid van de Westerschelde betreft kom ik later met een motie.

De vraag is, voorzitter, wat de minister straks in het kader van het Deltaprogramma nog méér voor Zeeland in petto heeft, en hoe een en ander in

de toekomst in financiële zin zal worden geregeld. Mijn fractie erkent dat er forse stappen in de Zuidwestelijke Delta moeten worden gezet, maar zij is bezorgd over de financiële constructie. Wij hebben het gevoel dat wij hier te maken hebben met een open einde-regeling. Wij vragen daarom het college --wellicht ten overvloede, maar wij vragen niettemin om een nog scherpere reactie-- of het de harde toezegging kan doen dat het blijft bij de uitgaven waarover wij nu spreken. De gedeputeerde heeft gezegd dat zij, als er meerkosten optreden, bij de Staten terugkomt, maar dat is voor ons onvoldoende. Wij willen van haar horen dat zij er werkelijk alles aan zal doen om het Rijk de zaken te laten betalen, en niet Zeeland. Voorzitter, dit is voor ons het eindpunt.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. De in het kader van de Zuidwestelijke Delta samenwerkende provincies zijn goed doordrongen van het geweldige belang van een goede waterhuishouding. Dat wij het daarbij over natuurwaarden, maar ook over de bescherming tegen overstromingen hebben, is voor de Zeeuwen doorgaans heel erg duidelijk. Om deze zaken in onze delta goed te regelen, is veel geld nodig. De gevolgen van de uitvoering van het oude Deltaplan en van de zeespiegelstijging hebben nu eenmaal een aanzienlijke impact op ons Zeeland en de rivierdelta waarmee wij in feite te maken hebben. Daarom stellen wij forse bedragen ter beschikking om de nu uitgewerkte, heldere voorkeursstrategie voor de huishouding in de delta verder vorm te geven. Die strategie is samengesteld met de kennis en de inzichten van nu en met de meettechnieken van de toekomst. Voor een gedeelte worden zo de onjuiste keuzes --vast en zeker naar eer en geweten in het recente verleden gemaakt-- hersteld of vervangen door betere opties. De verzilting van het Volkerak-Zoommeer is zo'n reparatie, die nu wordt geborgd.

Voorzitter. Het blijkt soms lastig te begrijpen dat de rijksoverheid zich de laatste jaren maar zo matig met deze materie lijkt bezig te houden. Het Rijk lijkt in de bestaande, lastige financiële situatie erg traag en benepen de noodzakelijke financiële consequenties hiervan te aanvaarden. Wij zien dan ook het kabinetsbesluit van 11 juli met belangstelling, maar ook met enige zorg tegemoet. Wij onderschrijven wat dit betreft het betoog van de heer Pauwels.

Nog niet zo lang geleden stonden ook in Nederland de weilanden langs de rivieren blank omdat de rivieren het water niet snel genoeg konden afvoeren naar de zee. Wat dat betreft moeten de actuele TV-beelden uit Servië en Bosnië opnieuw veel pijn doen bij inwoners van Oost-Nederland en, natuurlijk, Zeeland.

Voorzitter. De CU-fractie geeft steun aan de standpunten van het college, zoals verwoord in de

brief, zij het inclusief het mede door haar ingediende amendement nr. 2. Zij stemt ook met de overige voorstellen in, maar heeft nog wel enkele vragen en opmerkingen.

Wat is nu de stand van zaken met betrekking tot de besluitvorming rond de Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer? Er wordt sterk ingezet op economische ontwikkeling, mede om zo de uitvoering van plannen te kunnen financieren. Wat de CU-fractie betreft wordt daarbij echter niet álles toegestaan. Vooral ontwikkelingen rond de Grevelingen, zoals de Jachthaven van de Toekomst en de getijdencentrale-Brouwersdam, dienen ons inziens beter ingepast en doordacht te worden. Wij pleiten voor een beter behoud van de gebiedskarakteristieken, de openheid, het water en de ruimte.

Voorzitter. De nieuwe systematiek om de dijken te normeren, is enorm complex, hetgeen een goede beoordeling niet gemakkelijk maakt. Wat betekent deze normering nu voor Zeeland? Wij lezen in de notitie dat er voor een aanzienlijk aantal dijken nog geen voorstel voor een nieuwe norm is. Hoe kan dat? Hoe kan het dat er nog geen voorstel is terwijl de wetgeving al wel wordt opgesteld?

Voorzitter. Op welke manier krijgt de communicatie gestalte, wie is daarvoor verantwoordelijk, welke afspraken zijn hierover gemaakt en wanneer worden die afspraken effectief?

De heer **Van Dijk** (PVV). Voorzitter. Eigenlijk is dit een onderwerp voor mevrouw Thomaes, maar aangezien zij niet aanwezig kon zijn, heeft zij mij gevraagd om haar inbreng met de Staten te delen.

Voorzitter. Graag begin ik met het geven van een compliment aan de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta en de maatschappelijke partijen die veel moeite en tijd hebben ingezet om de concept-voorkeursstrategie waarover vanavond wordt gesproken, te bewerkstelligen. Over de inhoud van het voorliggende voorstel is de PVV-fractie gematigd positief. Zo is zij van mening dat de keuze voor een zout Volkerak-Zoommeer goed is om de waterkwaliteit te verbeteren, terwijl deze transitie mogelijk economische kansen biedt. Ook de aandacht in het voorstel voor de bescherming van de zoetwatervoorziening, ofwel ons "blauwe goud", onderschrijven wij van harte.

Echter, omdat onze fractie altijd als een pitbull waakt over Zeeuws belastinggeld, hebben wij ook goed naar de financiële kant van dit verhaal gekeken. Welnu, daar hebben wij toch wel wat zorgen over. Zo zijn wij ons ervan bewust dat het op korte termijn een goede zaak is om geld uit te trekken voor de zandsuppletie ten behoeve van de Roggenplaat, maar daarnaast zijn wij van mening dat op langere termijn wellicht ook moet worden nagegaan hoe de Oosterscheldekering kan worden aangepast om dit probleem écht aan te pakken.

Eventuele voorstellen van het college zien wij dan ook met grote belangstelling tegemoet.

Voorzitter. De bijdrage van de provincie ten behoeve van de genoemde suppletie is 1 miljoen, terwijl het project in totaal 12,5 miljoen gaat kosten. Van Economische Zaken zou een signaal zijn gekomen waaruit blijkt dat er serieus wordt gezocht naar financiële middelen. Daar willen wij de gedeputeerde graag nog een vraag over stellen. Mocht men er niet in slagen om het bedrag van 12,5 miljoen bijeen te brengen, wat is dan de status van het project en van de 1 miljoen die Zeeland hiervoor wil uitgeven? Is dat dan "weggespoeld" geld? Heeft het college wellicht van het ministerie van Economische Zaken méér informatie gekregen over haar zoektocht naar middelen? Zo neen, is het dan misschien niet handig om even pas op de plaats te maken en nieuwe informatie af te wachten?

Tijdens de vergadering van 16 mei gaf de gedeputeerde aan dat er in het voorliggende voorstel geen open einden zitten en dat alles wat men wil doen, in het regiobod zit. Echter, tegelijkertijd stelde zij dat het nog maar de vraag is of dit bod afdoende is. Kan zij ons garanderen dat er geen onomkeerbare stappen worden gezet waardoor Zeeland direct of indirect wordt verplicht om extra investeringen te doen, opdat projecten doorgang vinden?

Op blz. 3 van de GS-beslisnota, bijlage 4, wordt gesteld dat de provincie Brabant tussen 20 en 30 miljoen zal bijdragen ten behoeve van de Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer. De genoemde bedragen geven dus een marge aan van maar liefst 50%. Kan deze ruime marge nog problemen opleveren voor de Zeeuwse bijdrage, bijvoorbeeld wanneer Brabant besluit om slechts 20 miljoen bij te dragen?

De heer **Ruissen** (VVD). Voorzitter. Het streven naar een veilige, economisch vitale en ecologisch veerkrachtige Zuidwestelijke Delta staat hoog in ons Zeeuwse vaandel. Het gaat daarbij immers om onze Zeeuwse toekomst. Wij zijn hiermee nu in een beslissend stadium gekomen. Op korte termijn neemt het kabinet besluiten over het Deltaprogramma-2015 en, in samenhang daarmee, de Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer.

Voorzitter. Er liggen belangrijke beslissingen voor, die antwoorden moeten geven op belangrijke vragen. Zal de aanpak van de waterkeringen de veiligheid van Zeeland optimaal waarborgen? Zullen de kustbeschermingsmaatregelen doeltreffend genoeg zijn? Zal de voor Zeeland en zijn burens noodzakelijke zoetwatervoorziening op een goede manier gestalte krijgen? Immers, voor landbouw en industrie is een goede zoetwatervoorziening een levensader die altijd moet openstaan. Ook wij hechten zeer aan de

stelling: eerst de zoetwatervoorziening, en dan pas het zoute water.

Zal het Grevelingenmeer een ecologische staat kunnen krijgen die ook op langere termijn gezond is, waarmee het ook één van onze Zeeuwse en natuurlijk ook Zuidhollandse economische speerpunten kan blijven? Maken wij van het Volkerak-Zoommeer weer een aantrekkelijk water dat model staat voor de Zeeuwse natuur en daarmee kan worden gezien als een aantrekkelijk onderdeel van de keten van toeristische voorzieningen? Wordt de Oosterschelde voldoende beschermd tegen het verdwijnen van haar intergetijdengebieden, waarmee voorkomen wordt dat het gebied wordt bedreigd in zijn natuurlijke waarden en veiligheid? Wordt voorkomen dat de Westerschelde een "uitgesleten bak" wordt, met ongeremde stroomsnelheden die onze dijkveiligheid en natuur bedreigen? Wij menen dat de oplossingen moeten worden gezocht binnen de bestaande oevers van de Westerschelde.

Voorzitter. De VVD-fractie ziet dat de inzet van het college erop is gericht om al deze vragen met een ondubbelzinnig "ja" te beantwoorden. Mijn fractie heeft de overtuiging dat het college er alles aan doet om dit zoveel mogelijk zo goed mogelijk gedaan te krijgen. Waar wij dat kunnen, zullen wij het college hierin steunen.

Echter, voorzitter, moeten wij ons niet realiseren dat wij in feite praten over een nieuwe versie van de Deltawerken? Men zou ons inziens kunnen spreken over "Deltawerken 2.0". Daarmee moeten wij ons óók realiseren dat er de komende jaren heel veel moet gebeuren, hetgeen omvangrijke kosten met zich zal brengen. Redelijkerwijze hebben wij bij de uitvoering van een en ander rekening te houden met onzekerheden. Dat vervult ook ons met enige zorg. Wij weten al geruime tijd dat de rijksoverheid regionale bedragen en andere middelen verwacht om uitvoering van doelstellingen mogelijk te maken. Datgene wat het college als bijdrage voorstelt, kan op de instemming van mijn fractie rekenen. Die instemming geldt ook voor de voorwaarden die het college in dit verband stelt, en voor de door het college voorgestelde dekking.

De VVD-fractie ziet graag dat de Staten instemmen met de brief van GS van 13 mei 2014 aan de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta en met de door GS voorgestelde financiële bijdrage.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Ik dank de woordvoerders voor hun overwegend positieve houding tegenover het proces met betrekking tot de Zuidwestelijke Delta en datgene wat wij in dat verband met z'n allen hebben gedaan. Het is bij dit proces niet alleen gegaan om gemeenteraden en Staten; ook veel vrijwilligers hebben hieraan hun bijdrage geleverd, en wel jarenlang. Delegaties van onze Staten zijn

nogal eens afgereisd om hun bijdragen te leveren. Dat is zeer belangrijk geweest en het heeft geleid tot heel goede beslissingen, verwoord in de voorkeursstrategie, die van groot belang zijn voor de toekomst van Zeeland en de gehele Zuidwestelijke Delta.

Veel woordvoerders hebben het al gezegd: met spanning wachten wij op 11 juli, de dag waarop de beslissingen door de Deltacommissaris aan de minister worden aangeboden, waarna de minister haar standpunt gaat bepalen. Met de Staten ben ik zeer benieuwd wat er nu uiteindelijk uit al die onderhandelingen, onderzoeken, rapporten, berekeningen, financiële verkenningen enz. naar voren komt. Het lijkt wel alsof er op dit moment al veel duidelijk is, maar er zijn ook nog heel wat zaken onduidelijk. Bij de beantwoording van gestelde vragen kom ik daarop terug.

Door de SGP-fractie is gesteld: éérs het zoete water voor de landbouw. Dat klopt, voorzitter. Vanaf het begin hebben wij vastgehouden aan de stelling: eerst wordt ervoor gezorgd dat de zoetwatervoorziening op peil blijft, en vervolgens kan het zout maken van het Volkerak-Zoommeer in gang worden gezet. Niet alleen voor Zeeland, ook voor de andere provincies zijn deze zaken onlosmakelijk met elkaar verbonden. Gaan wij voor een zout Volkerak-Zoommeer, dan zullen wij ook medefinancieren ten behoeve van de zoetwatermaatregelen. Wij proberen met een bod, het zogenaamde zoetwaterbod, de minister te verleiden om de investeringen, zo noodzakelijk voor dit gebied, te gaan doen. De bijdragen, door de provincies te leveren, zijn niet direct bijdragen in de kosten A of de kosten B, maar zij vormen een bod dat erop is gericht om de minister te verleiden. Voorzitter, vroeger begreep ik iets anders onder "verleiden", maar tegenwoordig kan dat alleen nog maar met geld. Eigenlijk vind ik dat een beetje jammer...

Dat het geld nu moet worden ingezet en dat het om een ruime periode gaat, voorzitter, dat ben ik met de heer Van Burg eens. In boekhoudkundige zin wordt er inderdaad geïndexeerd. Wij voeren deze verplichting op en wij gaan haar indexeren. De wijze waarop wij dat bedrag ooit, te zijner tijd, beschikbaar kunnen stellen, komt aan de orde nadat beslissingen zijn genomen, uitvoerings- en implementatieplannen zijn vastgesteld en bepaald is welke maatregelen het eerst worden getroffen en wie daaraan bijdragen. Wat wij in elk geval niet willen, is dat er geld wordt weggegooid. Het kan dus niet zo zijn dat wij wel geld inzetten maar dat er vervolgens geen zout Volkerak-Zoommeer komt. Een en ander dient dus geborgd te zijn. Hoe stappen worden gezet, waar het eerst welke maatregelen worden getroffen, met die zaken komen wij natuurlijk bij de Staten terug.

Nogmaals: eerst het zoet, en dan het zout. Het huidige niveau van de zoetwatervoorziening

dient beschikbaar en betaalbaar te blijven, zo stelt de SGP-fractie. Voorzitter. Ik denk dat de maatregelen die in het zoetwaterpakket zijn opgenomen, leiden tot een betere zoetwatervoorziening dan nu het geval is. Wij weten allemaal dat de huidige voorziening op Tholen niet duurzaam is. Er moet heel veel water uit het Volkerak-Zoommeer gespoeld worden om het geschikt kan maken. De verzilting in het Volkerak-Zoommeer zet sowieso door. Als wij niets doen zal de waterkwaliteit zeker niet vooruit gaan. Juist de nu voorziene maatregelen kunnen ervoor zorgen dat de waterkwaliteit voor de landbouw verbetert. Dat huidige en toekomstige gebruikers hierbij worden betrokken, lijkt mij evident. Over het nu voorliggende pakket is overleg gevoerd met de ZLTO. In feite is deze organisatie een vaste partner in het overleg. Wij doen niets zonder dat overleg.

Voorzitter. Het aspect "beschikbaar en betaalbaar" hebben wij al eerder in een brief aangegeven. Het amendement van de SGP-fractie is erop gericht om dit expliciet in het dictum op te nemen. Ik stel vast dat dit in feite niets bijzonders is; wij komen niet met iets nieuws. Tegen die achtergrond denk ik dat dit één op één zal worden overgenomen door de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta.

Hoe wordt er over de Deltabeslissingen gecommuniceerd, niet alleen met de Staten maar ook met andere partijen? Voorzitter. Dit is een punt dat door alle werk- en stuurgroepen is meegegeven aan de Deltacommissaris. Er wordt vandaag weinig gezegd over de ingewikkelde materie van de normering betreffende de meerlaagsveiligheid, maar ook dat is een zaak waarbij de vraag rijst: hoe kan dit op een goede manier worden uitgelegd aan onze inwoners? De noodzaak om hieraan aandacht te geven, is misschien wel maandelijks aan de Deltacommissaris voorgelegd, en hij zal dan ook met een communicatiestrategie komen. Ik ben ervan overtuigd dat bij zijn beslissingen niet alleen de governance aan bod komt --hoe gaan wij na de besluitvorming verder met de implementatie?-- maar ook de beantwoording van de vraag hoe een en ander aan de bewoners moet worden uitgelegd.

Door de PvdA-fractie is gesproken over het afkalven van slikken en platen in de Oosterschelde, en over de noodzaak om het probleem van de zandhonger in de Oosterschelde structureel op te lossen. Voorzitter. Een paar dagen na de desbetreffende vergadering van de commissie-REW was er een bijeenkomst van de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta en daar heb ik de wens van de commissie ingebracht, zulks overeenkomstig een gedane toezegging. In de voorkeursstrategie zou de tekst worden meegenomen zoals die is verwoord in de Deltabeslissing-zand. Daarmee is aangegeven dat er op een duurzame manier moet worden voorzien in het kustfundament bij de Oosterschelde. Ik denk, voorzitter, dat afdoende is

voorzien in datgene wat met het amendement van de heer Van Haperen c.s., nr. 2, wordt beoogd, maar het kan zeker geen kwaad om dit nog eens namens de Staten bij de voorzitter van de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta neer te leggen. Hij weet ervan en dus neem ik aan dat dit goed komt.

De heer Harpe stelt dat de Delta het benauwd heeft. Dat vind ik een mooie, voorzitter; het klopt. Voorts verwijst de heer Harpe naar het rapport-Veerman. Welnu, hij wordt op zijn wenken bediend aangezien op dit moment een MIRT-onderzoek plaatsvindt naar de wisselwerking tussen het sluitregime-Oosterscheldekering en de impact op economie, ecologie en veiligheid. Dit onderzoek wordt door het Rijk getrokken.

Met zijn motie nr. 3 pleit de heer Harpe ervoor om het door hem genoemde morfologisch onderzoek niet samen met de Belgen maar zelfstandig te doen. Voorzitter, ik denk dat het juist heel goed is om het wél samen met de Belgen te doen. Ik zou niet weten waarom wij het niet zo zouden moeten doen. Ik zou zeggen: laten wij samen optrekken. Daar hebben wij de Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie voor. Wij hebben elkaar in dit gebied nodig. Mijns inziens kan het alleen maar versterkend werken wanneer wij samenwerken. Natuurlijk hebben wij onze eigen deskundigheid, ons eigen onderzoek en onze eigen standpunten. Daar is niets mis mee, maar ik denk toch dat het verstandig is om met Vlaanderen samen te werken.

Voorts wordt in motie nr. 3 bepleit om financiële verplichtingen vast te leggen in convenanten. Voorzitter. Ik denk dat dit een terecht pleidooi is. Als het zover is, zal dit ook zeker gebeuren. Per slot van rekening is er ook met betrekking tot De Roode Vaart een convenant afgesloten, als eerste "no regret-maatregel". Een en ander is keurig op papier vastgelegd, en daar staan handtekeningen onder. Wij komen er niet meer op terug en zo zal het natuurlijk ook gaan wanneer wij het eens zijn over de maatregelen die zullen worden getroffen.

Door de fractie van D66 is gesproken over demping van de waterstromen in de Westerschelde door middel van een eiland. Voorzitter, zover is het nog niet, maar ook ik heb die plannen gezien. Het ziet er heel mooi uit, moet ik eerlijk zeggen. In deze tijd moet je toch ook een beetje kunnen dromen... Niettemin zal er heel wat water door de Westerschelde vloeien voordat zo'n eiland er ligt. Op dit moment wordt er onderzoek gedaan, en dat vind ik een goede zaak. Binnenkort hebben wij met de Staten een Zicht op beleid-sessie over de Westerschelde en bij die gelegenheid kunnen er allerlei zaken worden gewisseld. Ik denk dat dit aspect op dit moment voldoende aandacht krijgt in het kader van de Deltabeslissing zoals die voorligt. Daarin wordt immers uitgegaan van de huidige situatie. Op het moment dat er sprake is van een

veranderende situatie, moet daaraan alles worden aangepast.

Voorzitter. Naar aanleiding van de opmerking van de heer Aalfs over de Reigersbergsche Polder kan ik zeggen twee ton wordt betaald door het waterschap en twee ton door de provincie; de rest wordt door het Rijk betaald. Met andere woorden: "boerenslimheid" is hier niet aan de orde. Het waterschap betaalt gewoon mee. Waar het gaat om Tholen en St. Philipsland is de situatie anders. Immers, de zoetwatervoorziening is een voorziening waaraan wij, middels ons zoetwaterbod, meebetalen; de rest verwachten wij van het Rijk. Het waterschap zal vervolgens moeten investeren in de distributie van het zoete water.

Wat is de betekenis van de innovatieve projecten, zo is door de D66-fractie gevraagd. Voorzitter. Ik denk dat wij ons hiermee, als provincie Zeeland, goed en leuk profileren, en dat Zeeland wat dit betreft dé proeftuin kan zijn. Wij hebben hier de ruimte en de mogelijkheden om innovatieve projecten uit te voeren. Als voorbeelden noem ik de waterconservering in het oppervlaktewater, het optimaliseren van de watertoediening en het project "Go fresh", de monitoring van zoet/zout-grondwater. Er zijn projecten waarmee al heel goede resultaten worden geboekt. Wij proberen hiervoor cofinanciering te krijgen bij gemeenten en waterschap. Ook het waterschap kijkt naar mogelijkheden om bijdragen te leveren ten behoeve van innovatieve projecten. Voorzitter, het zijn kansen die wij met z'n allen moeten creëren. Zoet water zal altijd noodzakelijk maar ook schaars blijven. Ook de landbouw zal er wel bij varen wanneer dergelijke projecten tot goede resultaten leiden.

De heer Van Tilborg dringt erop aan dat de Roggenplaat eerder dan in 2018 wordt aangepakt. Voorzitter. In de commissie heb ik al gezegd dat wij hiervoor Europese subsidies zullen moeten aanvragen. De mogelijkheid daartoe wordt pas tegen het einde van dit jaar opengesteld. Het is écht niet eerder mogelijk dan in 2018. Ik zal in mijn handjes knijpen als het dan lukt. Dat de geplande maatregel in feite niet voldoende is, klopt. De maatregel is erop gericht, de Roggenplaat weer op hoogte te brengen maar daarnaast moet er natuurlijk, door middel van zandsuppletie bij de vooroever, voor worden gezorgd dat er zand in de Oosterschelde komt. Ik wijs erop dat amendement nr. 2 van de heer Van Haperen c.s. voorziet in de duurzame oplossing die er uiteindelijk moet komen.

Voorts wijst de SP-fractie erop dat EHS-middelen worden gebruikt. Voorzitter. Ik denk dat dat terecht is. Immers, wij gaan op de Roggenplaat een natuurdoelstelling realiseren. De EHS-gelden zijn daar mede voor bestemd. Overigens, als de beschikbare middelen --ik verwijs naar het niveau

van 12,5 miljoen-- niet voldoende zijn, gaan wij hier niet aan beginnen. In november is er weer een MIRT-overleg met de minister, maar ook onlangs nog heb ik tijdens een bestuurlijke bijeenkomst over de Zuidwestelijke Delta een en ander bij de minister neergelegd. Ik onderstreep dat Natuurmonumenten meedoet, naast andere medefinanciers, terwijl wij op termijn met een Europese subsidie komen. De vraag die aan de minister wordt voorgelegd, is: is dit voor u voldoende om ertoe te besluiten mee te betalen ten behoeve van deze zandsuppletie? Welnu, de minister was bij de bedoelde gelegenheid onder de indruk van datgene wat wij in Zeeland al voor elkaar hadden gekregen. Ik ga er dan ook van uit dat de minister van I&M haar bijdrage zal leveren ten behoeve van de zandsuppletie op de Roggenplaat. Daarnaast hebben wij ook de minister van Economische Zaken gevraagd om een bijdrage en ons is gebleken dat EZ serieus gaat zoeken naar mogelijkheden om een bijdrage te leveren. Ik wijs erop dat het een verantwoordelijkheid van dit ministerie is om ervoor te zorgen dat de economische ontwikkeling in dit gebied een "push" krijgt. Ook hier geldt weer dat wij ministers moeten verleiden met een regionaal bod.

Door de heer Pauwels wordt het aspect veiligheid voorop gesteld. Inderdaad, voorzitter, staat veiligheid "met stip" voorop. Dat is in Zeeland nooit een punt geweest: wat er ook gebeurt, niets mag onze veiligheid aantasten. De zorgen over het financiële aspect hebben wat mij betreft niet zozeer met het aspect veiligheid te maken. De veiligheidsmaatregelen komen straks uit het Deltaprogramma naar voren. Waar wij nu wél tegenaan lopen, zijn de maatregelen in het kader van de Rijksstructuurvisie voor Grevelingen en Volkerak-Zoommeer. De financiële aspecten die daarmee te maken hebben, zitten juist níet in de hoek van de veiligheid. De CDA-fractie heeft geen goed gevoel over de financiën, maar ik kan haar op het gebied van de veiligheid echt geruststellen. Ik meen dat dat juist wel in het kader van de Deltabeslissing voldoende verankerd is. Wat het andere element betreft zijn wij als regio, als gebiedscoöperaties, aan zet om met een goed voorstel te komen.

Voorzitter. In antwoord op opmerkingen over de borging van zoetwater op Zuid-Beveland enz. kan ik zeggen: dat is niet aan de orde bij deze Deltabeslissing. Dat is niet waar wij het bij de besluitvorming op 11 juli over hebben. Het gaat om een regionale verantwoording voor ons; dit wordt niet ingebracht in het Deltaprogramma.

Gevraagd is voorts wat het project Vlaamse Baaien inhoudt. Voorzitter. Ik heb informatie hierover niet op mijn bureau liggen, maar als die informatie kan worden verkregen, zullen wij die de Staten voorleggen. Ik heb er overigens wel eens iets over gezien; men is er intensief mee bezig.

Ook is de vraag gesteld: wie betaalt wat? Voorzitter. Als de beslissingen genomen zijn, is er sprake van een stappenplan dat zeker in deze Staten aan de orde zal komen.

De fractie van de PvZ wil van mij weten of er sprake is van een open einde-regeling. Neen, voorzitter. Zoals ik al in de commissie heb gezegd, is dit geen open einde-regeling. Datgene wat nu voorligt met ons bod, is wat wij bieden. Wij zijn met het ministerie in onderhandeling en wij willen graag dat de maatregelen die wij aangeven in de voorkeursstrategie, worden getroffen. Wij verleiden het ministerie met een bod dat door de regio's wordt gedaan. Nogmaals, het gaat om een algemeen bod, uiteraard gebaseerd op de kosten die gemaakt moeten worden, maar het is natuurlijk nog wel een vroeg stadium. Wij weten niet of het inderdaad om het niveau van 50 miljoen zal gaan. Er zit tien jaar tussen en de tijd schrijdt voort. Intussen doen zich technologische ontwikkelingen voor. Wie weet, is er later sprake van een niveau van 25 of 30 miljoen. Het zijn zaken die in de loop van het project verder zullen uitkristalliseren. Echter, om aan te geven waar wij het met z'n allen over hebben, is deze rekensom gemaakt en op basis daarvan zegt de provincie Zeeland: dát is onze bijdrage, en niet méér dan dat.

Nogmaals, een open einde zit er wat ons betreft niet in. Als zich andere ontwikkelingen voordoen, als er extra kosten moeten worden gemaakt, kom ik naar de Staten. Dan zullen wij heel goed moeten uitleggen waarvoor het is. Zo goed en zo kwaad als wij het nú weten, hebben wij een en ander opgesomd; het gaat om een omvangrijke lijst met bedragen. Op basis van die lijst doen wij een toezegging voor 2,2 miljoen, "and that's it".

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. De gedeputeerde zegt bij herhaling dat getracht wordt om de minister te verleiden. Of dat nu met of zonder geld gaat... Het zal wel zonder geld zijn, denk ik. Hoe dan ook, óók kan worden geprobeerd om de minister te verleiden om datgene te doen wat het Rijk móet doen, namelijk die zaken betalen. Immers, het Deltaprogramma is op de eerste plaats een rijksaangelegenheid. Mocht blijken dat de transitie zoet-zout, inclusief alle toeters en bellen, aanzienlijk méér consequenties heeft --in de werkgroep heb ik begrepen dat het nog maar de vraag is of het allemaal gaat lukken zoals men het zich nu voorstelt en of het beoogde resultaat ook werkelijk zal worden bereikt-- dan ligt er voor de gedeputeerde de opdracht om de minister te verleiden om coute que coute te doen wat het Rijk moet doen, en niet om bij de Staten terug te komen. Voorkomen moet worden dat er nog meer kosten in de richting van Zeeland worden geschoven.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Heel duidelijk is in de stuurgroep en in alle deelgroepen de opstelling van de provincie Zeeland geweest dat er zou worden ingezet op een zout Volkerak-Zoommeer. Dat willen wij immers graag voor dit gebied; ik verwijs naar de motie hierover die unaniem door de Staten is aanvaard. Daarop zetten wij in en wij doen dat met het bod van 2,2 miljoen, niet meer en niet minder. Dat ligt op dit moment voor. Steeds houden wij het Rijk voor: u bent in het kader van het Deltaprogramma verantwoordelijk voor de veiligheidsopgave, maar ook andere zaken kunnen daaruit betaald worden, zoals de zoetwatervoorziening enz. Wij zitten er "kort bij". De Deltacommissaris zal straks een governancestructuur voorstellen om een antwoord te geven op de vraag: hoe nu verder? Ook daar zitten wij met z'n allen bij, en wij willen datgene bereiken wat goed is voor Zeeland. Ik denk dat wij nu, met het genoemde bod, laten zien dat wij de belangen van Zeeland goed behartigen en dat het gaat om een rijksverantwoordelijkheid; het Rijk is nu aan zet. Daar kan geen ruis over ontstaan.

Ook de heer Colijn spreekt over de belangrijke datum 11 juli en hij vraagt zich af wat de stand van zaken is met betrekking tot de Rijksstructuurvisie voor Grevelingen en Volkerak-Zoommeer. Voorzitter, dat is een terecht gestelde vraag. De bedoeling is dat een en ander straks gezamenlijk bij het ministerie wordt gelegd, waarna besluitvorming kan volgen. Op dit moment hebben wij met de minister van I&M overleg over de rijksstructuurvisie, waarbij het vooral gaat om de vraag: wordt er beslist en, zo ja, wat wordt er dan beslist? Hierbij moet worden gedacht aan het getij op de Grevelingen en aan een zout Volkerak-Zoommeer. Tegen die achtergrond wordt er gekeken naar de regio en het neergelegde zoetwaterbod. Daarnaast is er de businesscase die voor de Grevelingen moet worden gemaakt. Krijgen wij dat rond en kunnen er vervolgens beslissingen worden genomen? Voorzitter. In elk geval voordat de rijksstructuurvisie in conceptvorm in procedure wordt gebracht, is er nóg een gesprek met de minister. Een delegatie van de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta zit dus nog een keer, vóór 11 juli, bij de minister. Iedereen is op het moment intensief aan het rekenen om de genoemde businesscase helder en scherp te krijgen.

Voorzitter. Blij ben ik met de vraag wat de genoemde normeringen voor Zeeland betekenen. Met trots kan ik zeggen dat wij in Zeeland, door de jaren heen, hebben onderstreept dat de veiligheid in de eerste plaats van de primaire waterkeringen moet komen, en dat wij dat nu voor elkaar hebben. Ik ben heel blij dat nu duidelijk is dat de meerlaagsveiligheid voor Zeeland betekent dat die veiligheid wordt bereikt in de primaire waterkering. Wij behoeven daarvoor dus geen ruimtelijke maatregelen te treffen; wij behoeven ook geen

"meerekenfactor" te hanteren in verband met evacuatie. Neen, in Zeeland wordt de meerlaagsveiligheid bereikt in de primaire waterkering.

Er is echter een "maar". Immers, alleen de normvoorstellen voor de eerste kering zijn op dit moment gereed. Hieraan wordt iedere dag gewerkt. Er zijn nog twee discussiepunten. Ergens bij Breskens en ook bij Dow zijn er nog locaties waarvoor wij een hogere normering verlangen. Dat is nog niet helemaal rond. De andere normeringen komen in de tweede helft van dit jaar aan de orde. De provincie dient hier scherp op te letten en desnoods --het heeft niet mijn voorkeur-- moeten wij via de wettelijke inspraakprocedure reageren. Dat willen wij liever niet, maar als het moet, zullen wij het zeker doen.

De heer **Van Burg** (SGP). Kunt u in twee zinnen uitleggen wat dit precies inhoudt?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Niet in twee zinnen, vrees ik... Voorzitter. Eén van de onderdelen van de Deltabeslissing heeft betrekking op de meerlaagsveiligheid, maar ook op een andere normering. Wij gaan van overstroming naar overschrijding en tegen die achtergrond wordt de sterkte van de kering bepaald. Als zich daarachter een kerncentrale bevindt, is de basisnormering niet voldoende, maar moet het niveau omhoog. Voor alle trajecten is de normering uitgerekend en vervolgens rijst de vraag of daaraan wordt voldaan en wat er eventueel aan moet worden gedaan. Allereerst dient de vraag te worden beantwoord: hoe willen wij het? Voor de primaire keringen is dat proces afgerond, maar wat de secundaire keringen betreft zijn wij nog niet helemaal klaar. Dat wordt in elk geval ná 11 juli. Vervolgens gaat het om de vraag welke maatregelen, met inachtneming van een bepaald tijdpad, moeten worden getroffen om keringen die nu niet op orde zijn, op orde te krijgen.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. De gedeputeerde heeft op vragen over de communicatie aangegeven dat de Deltacommissaris wat dat onderwerp betreft portefeuillehouder, "probleemeigenaar", is. Wij zouden graag juist ten aanzien van de kwestie waarover de gedeputeerde nu spreekt, een zekere uitdieping zien. Immers, dit is een aangelegen zaak voor veel instanties, maar ook voor inwoners nabij dijken. Kan de gedeputeerde hierop ingaan?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Dat klopt en er is al veel over gesproken. Hoe wordt hierover straks gecommuniceerd? Je zou hier een vergelijking kunnen maken met de ledlamp. Eerst hadden wij een gloeilamp van 40 watt en nu hebben wij een ledlamp van 5 watt met dezelfde lichtopbrengst. Echter, een lamp is goed te controleren. Ik druk de schakelaar in, de lamp gaat

aan en levert veel of weinig licht. Het is heel anders gesteld met een veiligheidsnorm; ten aanzien daarvan moet er sprake zijn van heel goede communicatie. Welnu, daarvoor komt de Deltacommissaris met een voorstel. Ik onderstreep dat ook de Zeeuwse gemeenten zich goed realiseren dat dit goed moet worden uitgelegd. Tegen die achtergrond is van groot belang dat er sprake is van een helder verhaal. Hoe wordt die meerlaagsveiligheid nu bereikt? Als er bij ons niet hoeft te worden gerekend met een evacuatiefactor, moet het dan in de sfeer van de communicatie wel zo moeilijk worden gemaakt? Voorzitter, het zijn heel wijze mensen die zich op het moment hierover druk maken. Hoe zij het precies gaan doen, weet ik nu niet maar wij hebben er met klem op gewezen dat deze materie voor de provincie Zeeland een heel gevoelige is. Daarmee kom ik uit bij de uitspraak van de heer Pauwels: veiligheid voorop. Wij gaan ervan uit dat de nieuwe normering en de nieuw te stellen eisen het bestaande veiligheidsniveau zeker niet zullen verminderen. Eerder wordt helder in beeld gebracht waar er eventueel nog wat moet gebeuren.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Ik herinner de gedeputeerde aan onze vraag over de inpassing van de getijdencentrale in de Brouwersdam. Wij vinden dat er sprake is van een heel slechte inpassing en constateren dat er al veel ten nadele is veranderd in het mooie zoutwaterbekken dat de Grevelingen ooit was. Wij hebben hierover zo onze zorgen en zouden het fijn vinden wanneer de gedeputeerde die zorgen zou delen en er goed naar zou kijken.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Ik denk, voorzitter, dat de getijden op De Grevelingen ervoor kunnen zorgen dat de waterkwaliteit daar sterk wordt verbeterd. Daar is nogal wat aan de hand en de waterkwaliteit móet worden verbeterd. Mijns inziens kan de getijdencentrale daaraan een heel positieve bijdrage leveren.

De heer **Colijn** (CU). Ons gaat het om de inpasbaarheid. Zo'n Jachthaven van de Toekomst, zoals die daar wordt gesitueerd, zo'n centrale, zoals die daar wordt gesitueerd... Het ziet er in het landschap groots en pompeus uit. Wij vinden dat een en ander beter moet worden ingepast, dat hieraan meer aandacht moet worden gegeven. Wij hebben gezien welke problemen alleen al een uitkijktoren op de Brouwersdam oplevert, tot welke discussies zoiets leidt.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Eerst moet er een antwoord komen op de vraag of de getijden terug worden gebracht in de Grevelingen. Dat is besluit nummer één. Besluit nummer twee gaat over de vraag: hóe gaan wij dat

dan terugbrengen? Komt er een gat in de dam of gaan wij hier ook echt iets van maken? Er wordt een proef met een tidal testing centre opgestart. Het zijn allemaal aspecten waarvan wij in verband met deze centrale kunnen leren. Dat die vervolgens zo goed mogelijk moet worden ingepast in het kwetsbare gebied, onderschrijf ik. Ook ben ik het met de heer Colijn eens dat wij moeten oppassen met datgene wat wij daar doen. Niettemin denk ik dat economie en ecologie ook hier hand in hand kunnen gaan, mét behoud van de kwaliteit van het gebied. Als ik het plan met betrekking tot Brouwerseiland zie, is mijn conclusie dat men heel erg zijn best heeft gedaan om het niet grootschalig en massaal aan te pakken, maar juist probeert om met kleine eilandjes en haventjes aan dit gebied recht te doen. Ik denk dat met dit plan recht wordt gedaan aan de eis van goede inpasbaarheid in De Grevelingen.

Voorzitter. De heer Van Dijk geeft de stuurgroep een compliment. Dank daarvoor, maar het zijn heel veel mensen geweest die hieraan jarenlang hebben gewerkt. Ik deel de opvattingen van de heer Van Dijk over het "blauwe goud" en over de financiën. Inderdaad, er moet nog heel wat geld bijeen worden gebracht om de businesscases met betrekking tot de zoetwatermaatregelen en de getijden op De Grevelingen rond te krijgen, maar daaraan wordt op het moment hard gewerkt.

Ik heb al aangegeven dat wij de kwestie van de zandhonger gaan aanpakken. Wat de lange termijn betreft moet dit probleem worden opgelost met een natuurlijke zandaanvulling. Daarnaast is er natuurlijk de MIRT-verkenning in de Oosterschelde. Wellicht komen er in verband met het sluitregime van de Oosterschelde-kering nog mogelijkheden. Met andere woorden: hieraan wordt ook met het oog op de lange termijn iets aan gedaan.

De heer Muste (NZ). Voorzitter. De hele avond leeft er bij mij al een bepaalde vraag. Er wordt steeds gesproken over of geduid op een "duurzame vorm van zandsuppletie". Ik kan mij een duurzame vorm van energie-opwekking voorstellen, maar zandsuppletie komt gewoon neer op het opzuigen van zand uit de zeebodem om het op een andere plek op te spuiten. Wat is daar nu "duurzaam" aan? Dat zand spoelt vervolgens weer terug.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Het woord "duurzaam", voorzitter, is een containerbegrip. Wat ik bedoel, is het volgende. De quaggamossel vind ik geen duurzame oplossing voor het Volkerak-Zoommeer. Zo bedoel ik het ook met het zand. Het moet, met het oog op de toekomst, goed geregeld zijn, zodat er niet steeds, eenmaal per 25 jaar, zand moet worden opgespoten. Verdwenen zand moet op een natuurlijke manier worden aangevuld. Dat is een duurzame oplossing, niet alleen voor nu, maar ook

voor de toekomst. Zullen we het woord "toekomstbestendig" gebruiken?

De heer **Muste** (NZ). Maar waar haalt u dan dat zand vandaan? Je kan niet zeggen: simsalabim, zand...

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Als het zó simpel was, voorzitter, zou het allemaal niet zo spannend zijn. Dat zand wordt vanaf de Vooroever in de Oosterschelde gebracht. Dat is zandsuppletie en dat moet daar plaatsvinden. Dat doen wij overigens op veel plaatsen --zo bijzonder is het niet-- maar de Oosterschelde is niet opgenomen in het desbetreffende programma en de bedoeling is dat dat nu wél gebeurt.

Voorzitter. Wij laten het genoemde miljoen niet "wegspoelen". Immers, als wij het totale bedrag niet bij elkaar krijgen en er dus in feite gewoon geen project is, gaan wij dat miljoen hier ook niet aan besteden. "Een klein beetje" is hier geen oplossing. Ofwel wij gaan het goed doen --en daarvoor moet dat geld bijeen worden gebracht; mijns inziens moet dat lukken-- ofwel wij beginnen met dat miljoen helemaal niets.

Voorts is gevraagd wat het ministerie van EZ doet. Voorzitter, inderdaad wordt er door EZ naar geld gezocht maar ik weet niet hoe dit precies zit. Ik weet niet hoe de situatie is, maar wél weet ik dat hier serieus naar wordt gekeken.

Wat gebeurt er als de provincie Brabant meer of minder doet dan nu wordt aangenomen? Voorzitter. Er moeten op verschillende plekken maatregelen worden getroffen, en in Brabant moet er méér gebeuren. Daar is er sprake van een krekensstelsel waar heel veel geld in gestoken moet worden. Hoe dat allemaal moet worden uitgevoerd... Dat is aan Brabant, maar of men daar nu meer of minder bijdraagt, dat is niet relevant voor ons bod. Wij komen met dit bod en daarvoor willen wij een zout Volkerak-Zoommeer en een betaalbare zoetwatervoorziening op het huidige niveau of beter.

Voorzitter. De VVD-fractie noemt datgene waarover wij nu spreken "Deltawerken 2.0". Inderdaad, het zou zo maar kunnen dat wij, nadat de MIRT-verkenning is uitgevoerd, een heel ander regime krijgen in de vorm van toekomstbestendige Deltawerken in dit gebied.

Voorzitter. Ik heb geprobeerd om op alle vragen en opmerkingen, in eerste termijn naar voren gebracht, te reageren.

De **voorzitter**. Volgens mij heeft u dat niet alleen geprobeerd, maar ook gedaan. Daarom wil ik de Staten niet "verleiden" tot een tweede termijn, maar mij blijkt dat er toch nog behoefte bestaat aan het maken van enkele opmerkingen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik ben blij met de gedeputeerde, vandaag. Die beperking geef ik meteen aan, maar ik dank haar zeer voor de uitstekende beantwoording. Ik heb mij daardoor laten overtuigen waar het gaat om de samenwerking met Vlaanderen op het terrein van de morfologie. Ik denk dat wij het voluit moeten proberen op de aangegeven manier en vooral moeten kijken naar de resultaten die daaruit voortkomen. Dit leidt ertoe, voorzitter, dat ik een onderdeel van de motie laat vervallen, namelijk het derde onderdeel onder "verzoeken het college als mening van de Staten de volgende punten in te brengen in de stuurgroep". Het te schrappen onderdeel luidt: "zelfstandig onderzoek te doen naar de morfologie in de Westerschelde en dit vervolgens te delen met Vlaanderen".

De **voorzitter**. Ik constateer dat motie nr. 3 op de aangegeven wijze is gewijzigd.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. Uit het aantal interrupties onzerzijds heeft men kunnen opmaken dat de beantwoording door de gedeputeerde wat ons betreft uitstekend was. Blij zijn wij met de steun voor de amendementen nrs. 1 en 2 en de reactie van de gedeputeerde die neerkomt op: zet het maar op papier, dan kan het worden meegenomen door de stuurgroep en weet men ook in de toekomst waar het om gaat.

De heer **Aafls** (D66). Voorzitter. Ik heb nog drie opmerkingen. Allereerst: gaat het om een kunstmatig eiland, dan heeft D66 getracht om wat verder te kijken dan uitsluitend naar het jaar 2040. In de tweede plaats had die "boerenslimheid" waarover ik sprak, alleen maar te maken met Tholen en St. Philipsland waarvoor de provincie 2 miljoen uit de portemonnee haalt en het waterschap slechts voor de distributie zorgt. Dat is mijn vertaling van een en ander, en ik vind dat het waterschap heel slim heeft onderhandeld. In de derde plaats dank ik de gedeputeerde voor haar uitgebreide toelichting met betrekking tot de innovatieve projecten die bij de proeftuin behoren.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. De heer Van Dijen had, in verband met het feit dat ik hem moet vervangen, geen beter onderwerp kunnen uitkiezen. Immers, het gaat onder meer over Tholen en St. Philipsland en dat is de plaats waar mijn huis staat. Dit onderwerp is dus zeer belangrijk voor mijn achtertuin...

De gedeputeerde heeft gesproken over de werkwijze waarbij EHS-gelden worden gebruikt voor een zaak die als "natuurdoel" wordt benoemd. Ik doel nu op het opspuiten van zand op de Roggenplaat. Voorzitter, dat is en blijft mijns inziens toch een tijdelijke oplossing. Ik vind dat een periode van 25 jaar als tijdelijk kan worden gezien. Het

inzetten van EHS-gelden is, daarentegen, gericht op de lange termijn en op echte ontwikkeling van natuur. In onze optiek hoort daar geen zandopspuiten bij.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. De gedeputeerde heeft naar mijn oordeel nu sterker en duidelijker dan ooit te kennen gegeven dat het in financiële zin hierbij blijft en niet verder gaat. Mocht het eventueel nodig zijn, dan komt zij bij de Staten terug, zo stelt zij. Ik heb geconstateerd dat zij dat al eerder heeft gezegd, maar ik snap nu heel goed wat zij bedoelt. Ik had een amendement achter de hand voor het geval dat een toezegging van de gedeputeerde niet hard genoeg zou zijn, maar het indienen daarvan is niet nodig. Ik vertrouw erop dat een en ander verloopt zoals zij het nu heeft geschetst.

Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor haar tomeloze inzet in de stuurgroep. Het dossier Zuidwestelijke Delta is nimmer in de Staten zó goed uit de verf gekomen als het geval is geweest sinds haar aantreden, zij het dat ook haar voorganger Sjoerd Heijning zich hiervoor sterk heeft gemaakt. Ik vind dat mevrouw Schönknecht een pluim verdient voor het feit dat zij deze kwestie nog veel duidelijker en sterker voor het voetlicht heeft gebracht. Zij heeft zich rot gewerkt om dit voor mekaar te boksen.

Wat ik de gedeputeerde nog wel wil meegeven, is dat er mijns inziens in het Deltaprogramma minimaal, werkelijk minimaal aandacht wordt gegeven aan de veiligheid van de Westerschelde. Ik heb tegen die achtergrond een motie opgesteld. In de werkgroep heb ik van de heer Hordijk van het projectbureau de toezegging gekregen dat in de stuurgroep voor deze kwestie aandacht zal worden gevraagd, maar het is goed dat er wat dit betreft ook van de Staten een signaal komt dat aan de stuurgroep kan worden voorgelegd. Er moet hiervoor meer aandacht komen, op een integrale manier, zoals ook in het Deltaprogramma wordt beoogd voor de rest van Nederland. Zoals de heer Pauwels het heeft gezegd: veiligheid dient absolute voorrang hebben, mét stip.

Over de amendementen heeft de gedeputeerde gezegd: het kan geen kwaad dat er nog eens extra aandacht wordt gevraagd voor de daarin vermelde zaken. Welnu, zo is ook deze motie bedoeld, maar zij is ook een beetje als eye opener bedoeld. In het hele Deltaprogramma komen er met betrekking tot de Westerschelde twee alinea's voor, van ongeveer acht regels. Mijns inziens dient het niet alleen te gaan over zaken als de morfologie, maar over alle aspecten van de Westerschelde.

Voorzitter. In de werkgroep heeft de heer Hordijk erkend dat er weliswaar op papier een lijn wordt getrokken vanuit de Delta-projectgroep naar

België, via de Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie, maar dat dat niet méér is dan een papieren tijger. Daar kwam het in feite op neer. Vandaar dat in het dictum van de motie het college wordt opgedragen om ervoor te zorgen dat alles goed wordt gecommuniceerd, bijvoorbeeld via de Schelderaad en de genoemde commissie. Dat moet écht praktijk worden.

De **voorzitter**. Door de leden Robesin en Babijn (PvZ) is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, bijeen op 26 mei 2014;

constaterende dat:

- *in de getijdenrivier/zeearm Westerschelde menselijke ingrepen als inpolderingen, zandwinning, verdiepingen en baggerwerkzaamheden, aanzienlijke gedragsveranderingen hebben gebracht;*
- *met het weghalen van drempels, maar ook door havenuitbreiding in Antwerpen, de stroomsnelheid en daarmee de kracht op de kust van Walcheren, Zuid-Beveland en Zeeuws-Vlaanderen navenant is toegenomen;*
- *sinds de eerste verdieping in de jaren zeventig de diepte van de Westerschelde ongeveer is verdubbeld;*

overwegende dat:

- *het streven van de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta steeds gericht is geweest op een integrale aanpak bij de opgave voor veiligheid en zoet water, waarbij tegelijkertijd is/wordt gekozen voor een samenhang met economie en ecologie;*
- *deze aanpak goeddeels voorbijgaat aan de bijzondere problematiek in en rond de Westerschelde;*
- *juist de Westerschelde alle reden geeft om de veiligheid tot hoofdargument te verheffen;*
- *het voor de veiligheid in en rond de Westerschelde heeft ontbroken aan een transparante, integrale behandeling, zoals in het Deltaprogramma voor de rest van Nederland;*
- *het hier gaat om Nederlands grondgebied en de veiligheid van Nederlanders;*
- *duidelijk is dat België in deze een economisch belang heeft, maar dat dit belang niet ondergeschikt kan en mag worden aan het Nederlandse veiligheidsbelang;*
- *een proactieve benadering, om de krachten op de kust en het risico van overstromingen te beteugelen, zeer gewenst is;*

dragen het college van Gedeputeerde Staten op om met grote spoed het Westerscheldedossier, met zijn stroomveranderingen en effecten op de kust, als een opgave voor de veiligheid (normering van

de dijken) nadrukkelijk binnen het gezichtsveld van de Stuurgroep Westerschelde en belanghebbende partijen te brengen, met nader onderzoek indien nodig, en in goede afstemming met Vlaanderen, o.a. via de Schelderaad en de VNVC;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. .4.

De heer **Pauwels** (CDA). Voorzitter. Ik durf het bijna niet meer te zeggen, maar ook ik wil de gedeputeerde dankzeggen voor haar beantwoording. Ze krijgt pluimen van alle fracties, en ook van de CDA-fractie.

De gedeputeerde geeft aan dat de communicatie verloopt via de Deltacommissaris en dat er een communicatiestrategie komt. Wij hopen, voorzitter, dat daarin een goede inbreng van Zeeland wordt verwerkt. Wellicht kan de gedeputeerde daar nog iets aan doen.

Verder constateer ik dat onze vragen over de inrichting van de Westerschelde weinig antwoorden hebben opgeleverd. De gedeputeerde stelt dat er met betrekking tot de Westerschelde een Zicht op beleid-overeenkomst komt. Dat is prima, maar bij dergelijke bijeenkomsten gaat het alleen maar om voorlichting. Ze kennen met betrekking tot de besluitvorming geen officiële status. Waar de gedeputeerde spreekt over mogelijke aanvullende voorstellen, vraag ik mij af of die speciaal over de Westerschelde gaan.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS).

Voorzitter. Ik dacht dat ik het warm had als gevolg van de temperatuur in deze zaal, maar ik heb het warm door alle complimenten aan mijn adres... Dank daarvoor.

Intussen, voorzitter, heb ik ambtelijk een website betreffende de Vlaamse Baaien doorgekregen. Ik zal ervoor zorgen dat de Staten informatie daarover krijgen, inclusief een plaatje waarop deze baaien te zien zijn.

Door de SP-fractie is gesproken over het inzetten van EHS-geld voor een tijdelijke oplossing. Neen, voorzitter, het terugbrengen van zand op de Roggenplaat is wellicht een tijdelijke oplossing, maar ik vind 25 jaar voor een investering in natuur helemaal niet verkeerd, als ik kijk naar datgene wat wij soms op dit terrein doen en dat dan geen 25 jaar stand houdt. Daarnaast moet er --ik durf het nauwelijks te zeggen, mijnheer Muste-- een duurzame oplossing komen, zodat dat zand daar blijft. Nogmaals, ik zie dit niet als een tijdelijke investering. In het licht van natuurherstel is deze uitgave uit dit budget zeker verantwoord. Het spoelt niet meer weg wanneer datgene wordt gedaan waarvoor de heer Van Haperen zijn amendement heeft ingediend.

En dan de motie over de Westerschelde. Ik dacht het al toen ik de heer Robesin hoorde: zóveel complimenten, dat kan niet, daar moet wat achter zitten... En ja hoor, daar kwam die motie over de Westerschelde. Voorzitter. De heer Robesin doet het voorkomen alsof in de Voorkeursstrategie Zuidwestelijke Delta de Westerschelde niet voorkomt. Welnu, dat ben ik niet met hem eens.

De heer **Robesin** (PvZ). Ik bedoel dat de Westerschelde daarin niet nadrukkelijk genoeg voorkomt. Ik heb niet gezegd dat de Westerschelde daarin niet voorkomt.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. In het kader van de Zuidwestelijke Delta wordt uitgegaan van de huidige situatie en de maatregelen die tegen die achtergrond nodig zijn. Het is daarover dat de Deltabeslissing gaat. Eigenlijk behoef ik dat de heer Robesin niet te vertellen, want hij zit er al jaren bij. Wij denken dat de voor de Zuidwestelijke Delta te nemen maatregelen voldoende zijn, ook voor de Westerschelde. Daarnaast gebeuren er natuurlijk nog een heleboel andere zaken met betrekking tot die Westerschelde, zoals het morfologisch onderzoek. Ook verwijs ik naar de discussie in de Staten in het kader van Zicht op Beleid en naar het overleg in de Schelderaad en in de Vlaams-Nederlandse Scheldecommissie. Er is dus wel degelijk veel aandacht voor de Westerschelde, ook in het kader van de Zuidwestelijke Delta. De heer Robesin gaat over zijn eigen motie, voorzitter, maar mijns inziens is in de bestaande teksten al voldoende opgenomen om de veiligheid ten aanzien van de Westerschelde te borgen.

De heer **Van Haperen** (PvdA). De vierde overweging, vermeld in motie nr. 4, luidt als volgt: "dat het voor de veiligheid in en rond de Westerschelde heeft ontbroken aan een transparante, integrale behandeling als in het Deltaprogramma"... enz. Ik vind dit een heel stellige uitspraak. Om het simpel te zeggen: hiermee wordt in relatie met de Westerschelde een sneer uitgedeeld aan het Deltaprogramma. Ik vraag mij af hoe dit te rijmen valt met de interruptie waarmee de heer Robesin zojuist kwam en die neerkomt op: zo stellig heb ik het niet gezegd.

De heer **Robesin** (PvZ). Wat ik bedoel, voorzitter, is dat er voor het hele Deltaprogramma, ook landelijk, is gekozen voor een integrale aanpak. Welnu, dat is voor de Westerschelde niet gebeurd en dat gebeurt ook niet. Daarom pleit ik ervoor --wij krijgen immers nog gelegenheid genoeg om over nieuwe en bijgestelde strategieën te praten-- dat hiervoor extra aandacht wordt gevraagd. Ik heb de man van het programmabureau, de heer Hordijk, gevraagd of het zinvol zou zijn om dit in de Staten

naar voren te brengen, en dat heeft hij erkend. Hij heeft óók gezegd: u hebt gelijk.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Los van deze motie is het misschien een idee dat ik in elk geval de oproep van de heer Robesin nog eens heel serieus meeneem naar de bijeenkomst van de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta. Dat wil ik doen.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Als de gedeputeerde met grote stelligheid zegt dat zij de boodschap, verwoord in de motie, graag meeneemt naar de stuurgroep, komt het van twee kanten, namelijk vanuit de werkgroep en vanuit de stuurgroep. Als zij erbij vertelt dat het gaat om een motie die deel uitmaakte van de beraadslaging in de Staten van Zeeland, wil ik niet zover gaan dat de motie nu in stemming wordt gebracht. Immers, de gedeputeerde weet heel goed waar ik het over heb.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Dat weet ik inderdaad, maar ik ben het niet met al uw overwegingen eens. Ik snap de strekking van het verhaal en die wil ik inbrengen in de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta.

De heer **Robesin** (PvZ). Als u dat doet en iedereen de motie te lezen krijgt én de kans krijgt om er iets van te vinden...

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Neen, neen. Dán moet u de motie in stemming brengen.

De heer **Ruissen** (VVD). Voorzitter. Ik vraag mij af of de gedeputeerde ook al heeft gereageerd op de motie van de heer Harpe.

De **voorzitter**. In eerste termijn heeft de gedeputeerde daar al iets over gezegd, en nu is er sprake van een gewijzigde motie. Als u daarop nog een reactie van de gedeputeerde wenst, kan dat natuurlijk.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). "Kennismaken van het project Vlaamse Baaier"... Eerlijk gezegd, voorzitter, weet ik niet goed wat ik hiermee moet in het kader van de Deltabeslissingen zoals die nu voorliggen.

De heer **Harpe** (GL). Hierop wordt ook in het voorstel ingegaan en daaruit komt mijns inziens niet duidelijk naar voren wat wij met dit project moeten. Niettemin is het een ontzettend uitgebreid en ingewikkeld project. Het enige wat ik met mijn motie vraag is: laten wij er kennis van nemen. Het voorstel heeft bij mij de indruk gewekt dat wij hier iets mee zouden moeten doen, samenwerken of inhaken... Met de motie wordt bedoeld dat wij dit

vooral met aandacht blijven volgen. Dat is wat anders dan in het statenvoorstel staat.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Wij spreken nu over de brief van GS en over het statenvoorstel, en volgens mij wordt daarin niet ingegaan op de Vlaamse Baaien. Nogmaals, ik weet niet goed wat ik hiermee moet.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter, ik maak een opmerking over de orde. Ik ben enigszins in verwarring. Ik heb de gedeputeerde vanavond ten aanzien van heel wat punten toezeggingen horen doen, bijvoorbeeld ten aanzien van gedeelten van amendementen en moties. Zo neemt zij het amendement van de SGP-fractie over. Het zijn allemaal zaken waarmee je het eigenlijk niet oneens kan zijn, maar ze benaderen wel de overbodigheid... De status ervan is mij niet duidelijk.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Het gaat om amendementen waarvan ik zeg: het is goed als de inhoud ervan nog eens wordt ingebracht. Dat is dan de reactie die wij namens de Staten kunnen inbrengen. Overigens, de resterende periode is kort; de volgende week vindt de nationale stuurgroepvergadering plaats. Deels heb ik het allemaal al verwoord in de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta, maar als de Staten de amendementen aannemen, leggen wij ze nog voor aan de voorzitter van de Zuidwestelijke Delta die een en ander kan meenemen naar de nationale groep. In die zin worden de amendementen overgenomen; ik ben het met de strekking ervan eens. Ik zou zeggen: stem ermee in, en vervolgens leggen we ze voor aan de voorzitter van de Zuidwestelijke Delta.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Ook de fractie van de PvZ heeft een motie ingediend en die gaat over een toezegging die de gedeputeerde al heeft gedaan: het mag geen cent méér kosten.

De **voorzitter**. De PvZ-fractie heeft een motie ingediend waarmee wordt opgeroepen de Westerschelde nadrukkelijk aandacht te geven.

Ik constateer dat wij nu toe zijn aan de besluitvorming over de amendementen en de moties, maar mij blijkt dat er behoefte bestaat aan een korte schorsing.

De vergadering wordt voor enkele minuten geschorst.

De heer **Harpe** (GL) Voorzitter. Ik heb begrepen dat de gedeputeerde en ik het eens zijn over een groot gedeelte van de motie. Voor een ander

gedeelte geldt dat niet. Mijn optie is nu om dit verder te bespreken tijdens de Zicht op beleid-bijeenkomst. Het is een ingewikkelde materie en bij die gelegenheid kan de zaak worden toegelicht. Tegen die achtergrond trek ik de motie in.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de gewijzigde motie nr. 3 is ingetrokken.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik heb zojuist overlegd met de gedeputeerde. Wanneer zij bevestigt dat zij van plan is om de strekking, de essentie van onze motie mee te nemen naar de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta en er daar goed aandacht voor te vragen, en wanneer zij eventueel zorgt voor terugkoppeling naar de Staten, ben ik tevreden en trek ik de motie in.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Ik ben bereid om de strekking van de motie naar voren te brengen in de Zuidwestelijke Delta-club.

De **voorzitter**. Ik constateer dat motie nr. 4 is ingetrokken.

Amendement nr. 1 van het lid Van Burg over beschikbaarheid en betaalbaarheid zoetwatervoorziening, wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SGP, NZ, de PVV, de PvZ, de VVD, de CU, het CDA, de PvdA en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 2 van het lid Van Haperen c.s. over de Oosterschelde als onderdeel van het zanddelend kuststelsel, wordt bij handopsteken met algemene stemmen aangenomen.

Het statenvoorstel, zoals het luidt na de aanvaarding van de amendementen nrs. 1 en 2, wordt bij handopsteken met algemene stemmen aangenomen.

11. Vragensessie

Er zijn geen vragen ingediend.

12. Moties niet behorend bij een agendapunt

Er zijn geen moties, niet behorend bij een agendapunt, ingediend.

13. Resumptie van de besluiten; statengriffier gemachtigd

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten de resumptie van de besluiten aan de griffier over te laten.

14. Sluiting

De vergadering wordt te 21.15 uur gesloten.

Vastgesteld door Provinciale Staten van Zeeland in hun vergadering van 6 juni 2014, onder nummer:

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter.

, griffier.